

Ši apžvalga apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų, papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų veiklos analizę per 2012 m. ketvirtąjį ketvirtį ir 2012 metus, visi lentelėse ir grafikuose pateikti duomenys yra 2012 m. gruodžio 31 dienos, jei nenurodyta kitaip.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko, pensijų kaupimo bendrovių, valdymo įmonių, platintojų ir kiti duomenys, paskelbti iki 2012 m. gruodžio 31 d.

Leidinio koordinatorių Finansinių paslaugų ir rinkų analizės skyriaus specialistas Audrius Šilgalis, tel. (8 5) 268 0524, el. p. asilgalis@lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas, 2013

Turinys

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS	4
II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	5
III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA	6
IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI	7
V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS	8
VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	8
VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA	9
VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS	10
IX. KIS DALYVIAI	11
X. KIS TURTAS	12
XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	13
XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA	14
XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS	15

Santrumpos

II pakopa	valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
III pakopa	papildomas savanoriškas pensijų kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
IF	investicinis fondas
IFP	išvestinės finansinės priemonės
IKKB	investicinė kintamojo kapitalo bendrovė
KIS	kolektyvinio investavimo subjektas
PF	pensijų fondai
PKB	pensijų kaupimo bendrovė
SODRA	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
SVP	skolos vertybiniai popieriai
VĮ	valdymo įmonė
VP	vertybiniai popieriai
VRE	Vidurio ir Rytų Europa
VVP	Vyriausybės vertybiniai popieriai

Lentelių sąrašas

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas.....	4
2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	5
3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys	8
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	8
5 lentelė. KIS rinkos duomenys	10
6 lentelė. Svertiniai KIS vienetų verčių pokyčiai.....	13
7 lentelė. KIS vienetų verčių pokyčiai	13

Paveikslų sąrašas

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	4
2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB.....	4
3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai.....	5
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	6
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso II pakopos PF portfelio).....	6
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas	6
7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	6
8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	6
9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2012 m.	7
10 pav. PKB keitę dalyviai 2012 m.	7
11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	8
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	9
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso III pakopos PF portfelio).....	9
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas	9
15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	9
16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	9
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita.....	10
18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ	11
21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS.....	11
22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ	12
23 pav. Daugiausia turto (mln. Lt) turintys KIS	12
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases.	14
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso KIS investicijų portfelio).....	14
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas	14
27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	14
28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis	14
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita	15
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas	15
31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją.....	15
32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją.....	15

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2012 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 30 II pakopos PF. Juos valdė 9 PKB: 7 VĮ ir 2 gyvybės draudimo bendrovės. Valdymo įmonės valdė 25 II pakopos PF, kurių turto vertė 2012 m. gruodžio 31 d. buvo 4002,9 mln. Lt, juose pensiją kaupė 859,0 tūkst. dalyvių. Gyvybės draudimo bendrovės valdė 5 II pakopos PF, kurių turto vertė 2012 m. gruodžio 31 d. sudarė 805,0 mln. Lt, juose pensiją kaupė 208,8 tūkst. dalyvių. Nuo 2012 m. pradžios įmokos į II pakopos PF dydis buvo 1,5 proc., o 2013 m. šis dydis bus didinamas iki 2,5 proc. dalyvių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Populiariausi ir toliau buvo vidutinės akcijų dalies (iki 70 % savo lėšų investuojantys į akcijas) PF. Jie valdė daugiau kaip pusę viso II pakopos PF turto ir juose savo pensijai kaupė daugiau negu pusę dalyvių (žr. 1 lentelę).

II pakopos PF turtas per 2012 m. augo 17,8 proc.

2012 m. paskutinį ketvirtį II pakopos PF valdomas turtas padidėjo 131,36 mln. Lt (2,81 %) ir gruodžio pabaigoje sudarė 4 807,9 mln. Lt (žr. 1 pav.), o nuo metų pradžios turtas augo net 17,8 proc. (727,2 mln. Lt). Dalyvių, kaupiančių pensiją II pakopos PF, skaičius per ketvirtį sumažėjo 0,014 proc. (1 460 dalyvių). Pagrindinė to priežastis yra Pensijų sistemos reformos įstatyme numatyta galimybė pensijų kaupimo sutartis sudaryti tik iki liepos 1 d., išskyrus pirmą kartą gavusius socialinio draudimo pažymėjimą asmenis, kurie turi teisę sudaryti šias sutartis iki spalio 1 d. Nuo metų pradžios dalyvių skaičius augo 1,27 proc. (13 397 dalyviai). Per 2012 m. SODRA į PF pervedė 300,54 mln. Lt. Galima daryti išvadą, kad šiais metais fondai savo dalyviams uždirbo daugiau nei 400 mln. Lt.

Didelė koncentracija rinkoje

2012 m. pabaigoje beveik 80 proc. turto koncentravosi 3 PKB valdomuose fonduose (žr. 2 pav.): daugiau nei 65 proc. PF turto valdė 2 valdymo įmonės (UAB „Swedbank investicijų valdymas“ – 36,15 % ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 29,17 %) ir 13,63 proc. – UAGDPB „Aviva Lietuva“. Ji pagal PF valdomo turto dydį užima trečią vietą.

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į pasiskirstymą pagal turtą – beveik 80 proc. dalyvių kaupė pensijas viename iš trijų PKB valdomų fondų. Daugiausia dalyvių rinkosi UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (39,58 %) ir UAB „SEB investicijų valdymas“ (23,94 %) valdomus fondus, po to – UAGDPB „Aviva Lietuva“ (15,99 % visų II pakopos PF dalyvių).

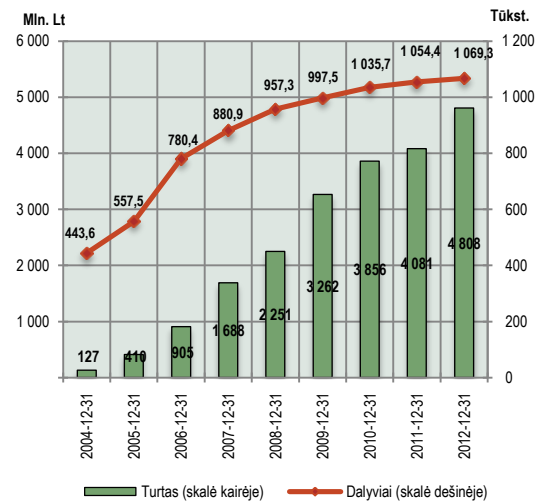
Šios trys valdymo įmonės dominuoja II pakopos PF rinkoje nuo pat pensijų kaupimo sistemos veiklos pradžios. Dėl didelio klientų aptarnavimo padalinių tinklo ir aktyvios pardavimo strategijos šios įmonės jau pirmaisiais pensijų kaupimo sistemos veiklos metais sugebėjo pritraukti daugiausia dalyvių ir turto. 2012 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2011 m. pabaiga, *Herfindahl-Hirschman* indeksas¹ sumažėjo 59,4 punkto ir sudarė 2 453 punktus, nors koncentracija rinkoje šiek tiek mažėja, tačiau vis dar yra labai didelė.

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas

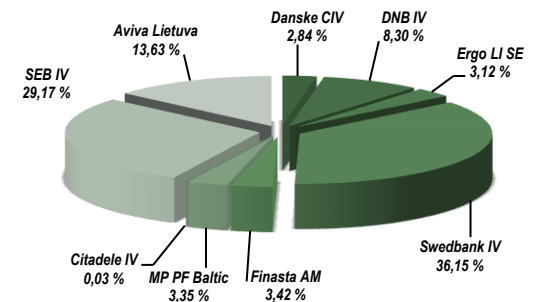
PF pagal investavimo strategijas*	PF skaičius	Dalyvių skaičius	Valdomo turto vertė, mln. Lt
Konservatyvaus investavimo	10	117 397	630,82
Mažos akcijų dalies	4	266 107	1 277,95
Vidutinės akcijų dalies	11	581 906	2 490,29
Akcijų	5	102 384	408,82
Iš viso	30	1 067 794	4 807,87

*Pagal investavimo strategijas fondai skirstomi į keturias rizikos grupes: konservatyvaus investavimo, mažos akcijų dalies (iki 30 % lėšų investuoja į akcijas), vidutinės akcijų dalies (30–70 %) ir akcijų PF (70–100 %).

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita

2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB

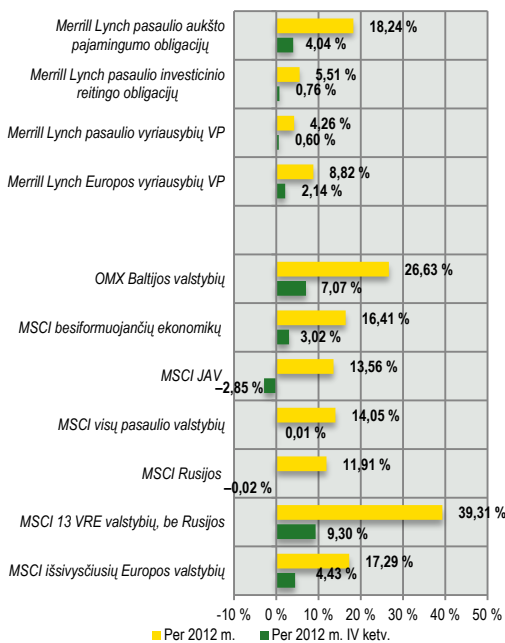
¹ *Herfindahl-Hirschman* indeksas yra vienas iš dažniausiai taikomų koncentracijos rodiklių. Indeksas apskaičiuojamas taip:

$$HHI = \sum_{i=1}^n (x_i)^2,$$

kuriose: x_i – i PKB rinkos dalis pagal turtą, n – PKB skaičius. *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmės kinta tarp intervalo $10\,000/n \leq HHI \leq 10\,000$ ribų. Šis indeksas įgytų mažiausią reikšmę, jei struktūros visos sudedamosios dalys būtų lygios, t. y. kiekviena PKB užimtų po vienodą rinkos dalį. Didžiausią reikšmę indeksas įgytų tada, kai viena sudedamoji dalis sudarytų 100 proc. visos struktūros, t. y. rinkoje veiktų viena PKB. Praktikoje didesnė negu 1 800 *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmė paprastai rodo didelę koncentraciją.

II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai

2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

	Vieneto vertės pokytis 2012 m. IV ketv.	Vieneto vertės pokytis per 2012 m.	Lyginamojo indekso pokytis per 2012 m.
Konservatyvaus investavimo PF			
Aviva Europensija	▲ 2,3	▲ 10,7	▲ 6,2
Konservatyvaus valdymo Danske pensija	▲ 1,7	▲ 8,5	▼ 1,7
DNB pensija 1	▲ 2,5	▲ 9,9	▲ 4,5
ERGO konservatyvusis	▲ 1,3	▲ 7,0	▲ 9,4
Finasta konservatyvaus investavimo	▲ 2,7	▲ 11,8	▲ 4,9
Finasta nuosaikus	▲ 0,3	▲ 3,3	▲ 6,2
Citadele pensija 1	▲ 1,1	▲ 5,9	▲ 14,0
MP Stabilo II	▲ 1,0	▲ 4,6	▲ 3,2
SEB pensija 1	▲ 1,1	▲ 5,7	▲ 5,3
Swedbank pensija	▲ 0,1	▲ 2,3	▲ 0,9
Svertinis pokytis	▲ 1,3	▲ 6,5	▲ 4,7
Mažos akcijų dalies PF			
Aviva Europensija plus	▲ 2,0	▲ 11,3	▲ 7,9
DNB pensija 2	▲ 1,8	▲ 9,9	▲ 6,5
Finasta augančio pajamingumo	▲ 2,2	▲ 15,2	▲ 11,0
Swedbank pensija	▲ 2,1	▲ 10,9	▲ 12,5
Svertinis pokytis	▲ 2,0	▲ 10,9	▲ 10,0
Vidutinės akcijų dalies PF			
Aviva Europensija ekstra	▲ 1,9	▲ 11,8	▲ 9,5
Danske pensija 50	▲ 1,5	▲ 10,8	▲ 12,0
DNB pensija 3	▲ 1,5	▲ 11,3	▲ 8,8
ERGO balans	▲ 2,5	▲ 12,8	▲ 12,2
Finasta aktyvaus investavimo	▲ 2,9	▲ 16,8	▲ 11,8
Finasta subalansuotas	▲ 1,6	▲ 11,6	▲ 10,4
MP Medio II	▲ 1,1	▲ 9,5	▲ 11,2
Citadele pensija 2	▲ 1,2	▲ 7,8	▲ 11,3
SEB pensija 2	▲ 1,7	▲ 13,0	▲ 12,9
Swedbank pensija 3	▲ 1,9	▲ 11,3	▲ 13,3
Swedbank pensija 4	▲ 1,7	▲ 12,6	▲ 15,0
Svertinis pokytis	▲ 1,8	▲ 12,2	▲ 12,7
Akcijų PF			
Danske pensija 100	▲ 1,8	▲ 13,6	▲ 13,8
Finasta racionalios rizikos	▲ 0,3	▲ 15,4	▲ 12,4
MP Extremo II	▲ 0,3	▲ 9,3	▲ 10,4
SEB pensija 3	▲ 1,0	▲ 14,1	▲ 15,1
Swedbank pensija 5	▲ 1,6	▲ 13,9	▲ 16,0
Svertinis pokytis	▲ 0,9	▲ 13,1	▲ 13,4
Bendras svertinis pokytis	▲ 1,7	▲ 11,2	▲ 11,0

Finansų rinkos augo

2012 m. paskutinis ketvirtis investuotojams buvo permainingas, beveik visi pasaulio rinkų kitimą parodantys indeksai šį laikotarpį kilo (žr. 3 pav.), tačiau vienu iš didžiausių rinkų, JAV ir Rusijos, pokyčius parodantys indeksai (išreikšti eurais) krito.

Per praėjusius 12 mėn. pasaulio finansų rinkos labai svyravo, tačiau po 2012 m. pirmąjį ir trečiąjį ketvirčiais pasiektų gerų rezultatų buvo užfiksuotas visų indeksų augimas. Per metus daugiausia padidėjo 13 VRE valstybių (be Rusijos) rinkų pokyčius parodantis indeksas. Jo vertė per 12 mėn. pakilo 39,31 proc. Taip pat reikšmingai augo Baltijos šalių akcijų rinkų pokyčius rodantis indeksas – 26,63 proc. Kiti akcijų indeksai kilo nuo 4,43 iki 16,41 proc. Obligacijų indeksų grupėje išsiskyrė didelio pajamingumo obligacijų pokyčius parodantis indeksas, per 12 mėn. kilęs 18,24 proc. Kiti obligacijų indeksai didėjo nuo 4,26 iki 8,82 proc.

Kilo visų rinkoje veikusių II pakopos PF vienetų vertės

Kilimas pasaulio finansų rinkose lėmė teigiamus fondų rezultatus. Tiek per paskutinį ketvirtį, tiek per visus 2012 m. augo visų PF vienetų vertės. Per 2012 m. ketvirtąjį ketvirtį visų PF vienetų vertės vidutiniškai padidėjo 1,7 proc. (žr. 2 lentelę): daugiausia pakilo mažos akcijų dalies PF ir vidutinės akcijų dalies PF vienetų vertės – atitinkamai 2,0 ir 1,8 proc. Konservatyvaus investavimo PF vienetų vertės padidėjo 1,3, o akcijų PF – 0,9 proc.

Dar geresni rezultatai fiksuoti nuo 2011 m. pabaigos. Per praėjusius metus net 13,1 proc. kilo akcijų PF vienetų vertės, vidutinės akcijų dalies PF – 12,2 proc., mažos akcijų dalies PF – 10,9, o konservatyvaus investavimo PF – 6,5 proc. Per metus visų PF vienetų vertės vidutiniškai padidėjo 11,2 proc. Naujaisi II pakopos PF veiklos rezultatai pateikti Lietuvos banko interneto svetainėje².

² http://www.lb.lt/finansu_istaidu_finansines_ataskaitos

III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia II pakopos PF lėšų investuota į KIS

2012 m. pabaigoje didžiausią dalį (56,36 %) II pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus arba akcijas (žr. 4 pav.). Jų vertė ketvirtio pabaigoje buvo 2,71 mlrd. Lt. Didžiausia dalis lėšų, investuotų į KIS, orientuota į akcijų KIS (žr. 5 pav.). Investicijos į juos sudarė 33,51 proc. viso II pakopos PF portfelio (1,61 mlrd. Lt), truputį mažesnę dalis teko skolos vertybinių popierių KIS. Į juos investuota 20,88 proc. minėto portfelio (1,0 mlrd. Lt). Į kitus KIS (privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, žaliavų, alternatyvaus investavimo ir kt.) buvo investuota 1,97 proc. II pakopos PF turto (94,70 mln. Lt). Per praėjusius metus sumažėjo investicijų į skolos KIS dalis, tačiau didėjo investicijos į akcijų ir kitus KIS. Tokius pokyčius galima paaiškinti tuo, kad skolos KIS pelningumas yra mažesnis už kitų rūšių fondų pelningumą, o dėl akcijų rinkų kilimo nuo 2012 metų pradžios valdytojai daugiau lėšų investavo į rizikingesnius fondus. Fondų investicijos į akcijų KIS per metus padidėjo 448,57 mln. Lt.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 36,71 proc. II pakopos PF turto (1,77 mlrd. Lt). Per 2012 m. investicijų į VVP dalis padidėjo 316,97 mln. Lt.

Indėlių dalis 2012 m. sumažėjo nuo 4,61 iki 2,28 proc. II pakopos PF portfelių ir metų pabaigoje sudarė 109,59 mln. Lt. Investicijos į įmonių SVP sudarė 2,29 proc., grynaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 1,54 proc. fondų lėšų, o tiesiogiai į akcijas PF investavo 0,80 proc. viso valdomo turto. Rizikai drausti naudojamos IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį. Fondų investicijas į KIS priskyre prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių skolos VP), galime apibendrinti II pakopos PF investicijų pasiskirstymą (žr. 6 pav.).

Didžioji dalis II pakopos PF portfelių turto buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 7 pav., 2012 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (apie 64,59 %) PF turto buvo investuota eurais, t. y. 3,11 mlrd. Lt. Nuo 2010 m. pabaigos, daugiausia dėl padidėjusių PF investicijų į Lietuvos VVP ir lėšų, laikomų kaip indėliai, dalies augo investicijų litais dalis. Ji gruodžio pabaigoje sudarė 16,92 proc., arba 813,65 mln. Lt: net 83,49 proc. jų buvo investicijos į Lietuvos VVP ir 10,43 proc. – laikomi kaip indėliai ar gryniesi pinigai atsiskaitomojoje sąskaitoje. PF investicijos JAV doleriais sudarė 14,60 proc., arba 701,74 mln. Lt. Investicijų JAV doleriais dalis per 2012 m. padidėjo dėl JAV rinkų augimo, ypač tuo metu, kai Europos šalys buvo susidūrusios su problemomis.

Daugiausia lėšų investuota Lietuvoje ir Liuksemburge

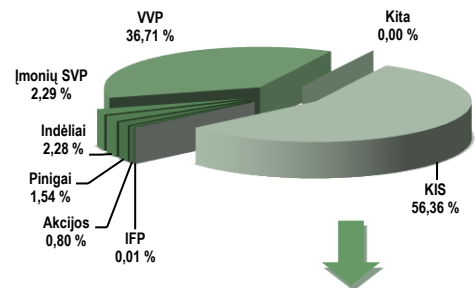
Išanalizavus visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad beveik 60 proc. viso turto investuota Lietuvoje ir Liuksemburge. Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Vokietija, Airija ir Prancūzija (žr. 8 pav.). II pakopos PF Liuksemburge, Airijoje ir Prancūzijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus KIS, o Vokietijoje – į KIS ir VVP.

Iš viso Lietuvoje buvo investuota 31,11, o užsienyje – 68,89 proc. II pakopos PF turto.

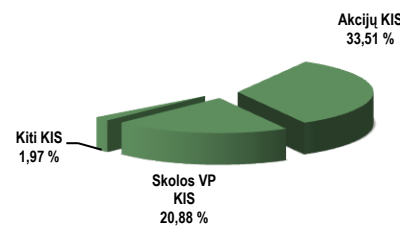
II pakopos PF valdytojai vis didesnę dalį lėšų investuoja į Lietuvos VVP

2010 m. pabaigoje į Lietuvos VVP buvo investuota 751,16 mln., 2011 m. – 978,86 mln., o 2012 m. gruodžio 31 d. – 1 207 mln. Lt. Šį padidėjimą galima sieti su Europos šalių vyriausybės skolos problemomis. 2012 m. ketvirtąjį ketvirtį Lietuvos bankas davė leidimą keturiems II pakopos PF investuoti į vieno emitento – Lietuvos Respublikos Vyriausybės išleistus perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones – didesnę nei įstatymuose numatytą turto dalį.

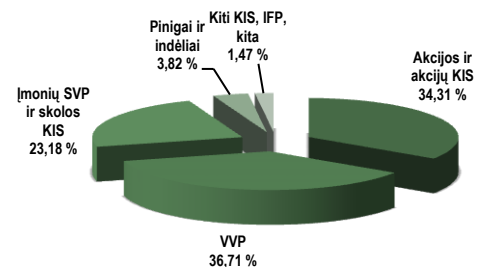
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

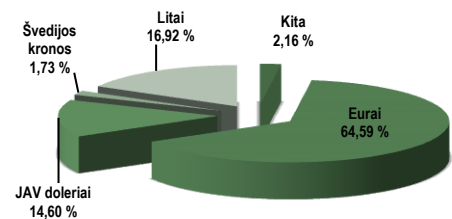
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso II pakopos PF portfelio)

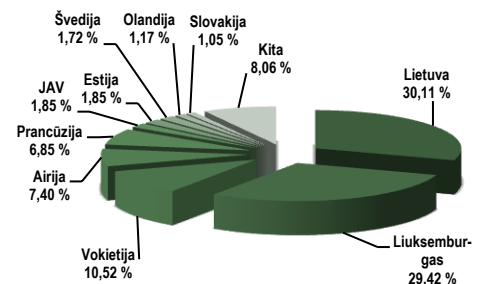
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas

7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

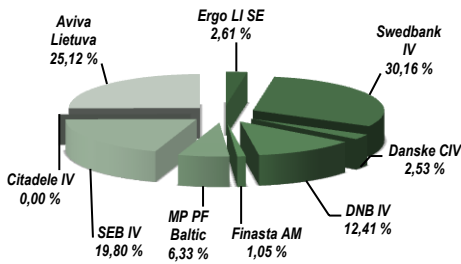

8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis

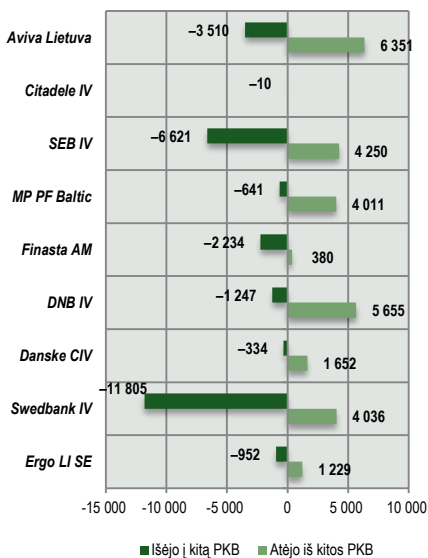

IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI

9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2012 m.

10 pav. PKB keitė dalyviai 2012 m.³

Nauji dalyviai rinkosi vidutinės akcijų dalies PF

Naujų dalyvių, atėjusių į pensijų kaupimo sistemą 2012 m. ir pasirašiusių pensijų kaupimo sutartis su PKB, buvo 18 670, šis kaičius yra mažesnis nei buvo 2011 m. (24 255). Pagrindinė to priežastis yra ta, kad didžioji dalis dirbančiųjų jau dalyvauja II pakopos pensijų kaupimo sistemoje. 2012 m. 42,08 proc. (7 856) naujų dalyvių rinkosi vidutinės akcijų dalies PF, o 26,90 proc. (5 022) – akcijų PF, mažos akcijų dalies PF ir konservatyvaus investavimo PF – atitinkamai 22,74 ir 8,29 proc. Toks naujų dalyvių pasirinkimas rodo, kad, esant palankiai situacijai akcijų rinkose, dalyviams yra priimtina didesnė rizika. 2012 m. daugiausia (žr. 9 pav.) naujų (pirmąkart pasirašiusių II pakopos pensijų kaupimo sutartis) dalyvių pritraukė UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (30,16 %), UAGDPB „Aviva Lietuva“ (25,12 %) ir UAB „SEB investicijų valdymas“ (19,80 %).

PKB keitė 0,69 proc. dalyvių

2012 m. 27 354 dalyvių nusprendė pakeisti PKB (žr. 10 pav.), daugiausia dalyvių atėjo į UAGDPB „Aviva Lietuva“ valdomus fondus – 6 351 ir UAB „DNB investicijų valdymas“ – 5 655. Daugiausia dalyvių išėjo iš UAB „Swedbank investicijų valdymas“ ir UAB „SEB investicijų valdymas“ valdomų fondų.

PF toje pačioje bendrovėje keitė 7 315 dalyvių, dažniausiai buvo pereinama į didesnės rizikos fondą. Pagrindinė to priežastis – geri rizikingesnių fondų rezultatai 2012 m. Per nagrinėjamą laikotarpį 3,25 proc. visų kaupiančiųjų II pakopos PF (34 669 dalyviai) nusprendė pakeisti PKB arba PF.

³ Parengta pagal valdymo įmonių ir Sodros pateiktus duomenis, duomenys gali būti tikslinami, gavus metines fondų ataskaitas.

V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2012 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 9 papildomo savanoriško pensijų kaupimo PF (žr. 3 lentelę). Juos valdė 5 VĮ, o jų veiklą prižiūrėjo Lietuvos bankas. Po 2 III pakopos PF valdė UAB „SEB investicijų valdymas“, UAB „Finasta Asset Management“, UAB „DNB investicijų valdymas“ ir UAB „MP Pension Funds Baltic“ ir 1 – UAB „Citadele investicijų valdymas“.

III pakopos PF turtas didėjo 5,7 proc.

2012 m. ketvirtąjį ketvirtį III pakopos PF valdomas turtas padidėjo 5,86 mln. Lt (5,7 %) ir gruodžio pabaigoje sudarė 108,65 mln. Lt (žr. 11 pav.), o nuo metų pradžios visų rinkoje veikiančių III pakopos PF turtas augo 14,74 mln. Lt (15,69 %). Dalyvių, kaupiančių pensiją III pakopos PF, skaičius per ketvirtį padidėjo 2,03 proc. (568 dalyviais) ir gruodžio pabaigoje jų buvo 28 615. Nuo metų pradžios dalyvių skaičius augo 8,27 proc. (2 185 dalyviais).

Didelė koncentracija rinkoje

2012 m. gruodžio 31 d. daugiau nei 85 proc. turto koncentravosi dviejų PKB fonduose: daugiau negu 58 proc. PF turto valdė UAB „SEB investicijų valdymas“ ir beveik 26 proc. – UAB „DNB investicijų valdymas“. Trečia vieta pagal valdomo PF turto dalį (9,9 %) teko UAB „Finasta Asset Management“. Kitą turto dalį valdė UAB „MP Pension Funds Baltic“ (5,2 %) ir UAB „Citadele investicijų valdymas“ (0,5 %).

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į turto pasiskirstymą: daugiausia dalyvių pritraukė UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomi fondai – 48,96 proc. ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 37,08 proc., trečioje vietoje pagal dalyvių skaičių buvo UAB „Finasta Asset Management“ – 9,87 proc.

2012 m. gruodžio 31 d. Herfindahl–Hirschman indeksas sudarė 4 234,46 punkto, o tai rodo labai didelę koncentraciją rinkoje.

VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

Per 2012 m. visų PF vienetų vertės augo

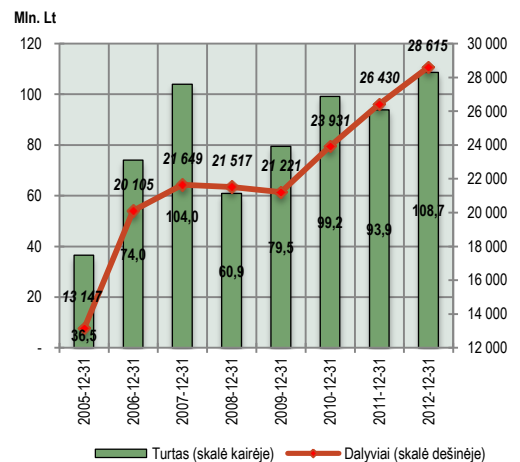
Kilimas pasaulio finansų rinkose lėmė teigiamus III pakopos PF rezultatus, beveik visų PF vienetų vertės ketvirtąjį ketvirtį vidutiniškai padidėjo 0,9 proc. (žr. 4 lentelę). Daugiausia padidėjo obligacijų PF vieneto vertė – „Finasta obligacijų pensija plus“ – 3,4 proc. Mišraus investavimo PF vertės kilo 1,0 proc., o rizikingiausių, savo taisyklėse nurodančių iki 100 proc. investavimo į akcijas galimybę, PF vienetų vertės vidutiniškai didėjo 0,6 proc.

Per 12 mėn. kilo visų fondų vienetų vertės – nuo 6,2 iki 14,8 proc., daugiausia didėjo akcijų bei obligacijų PF vienetų vertės.

3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys

VĮ pavadinimas	PF pavadinimas	Turtas, mln. Lt	Dalyviai
UAB „SEB investicijų valdymas“	SEB pensija 1 plus	16,25	1 538
	SEB pensija 2 plus	47,58	9 073
UAB „DNB investicijų valdymas“	DNB papildoma pensija	25,55	12 771
	DNB papildoma pensija 100	2,33	1 238
UAB „Finasta Asset Management“	Finasta akcijų pensija plus	6,23	1 645
	Finasta obligacijų pensija plus	4,56	1 178
UAB „MP Pension Funds Baltic“	MP Medio III	2,15	291
	MP Extremo III	3,49	829
UAB „Citadele investicijų valdymas“	Citadele papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas	0,52	52
Iš viso		108,65	28 615

11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita

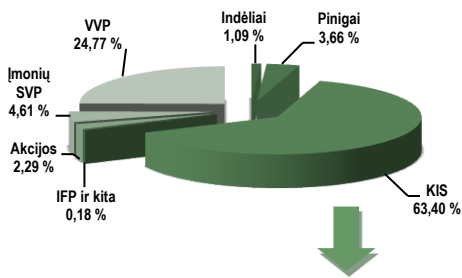
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

PF pavadinimas	Per 2012 m. IV kv.	Per 2012 m.	Lyginamojo indekso pokytis per 2012 m.*
Obligacijų PF			
Finasta obligacijų pensija plus	▲ 3,4	▲ 14,8	▲ 11,7
Mišraus investavimo PF			
DNB papildoma pensija	▲ 0,8	▲ 8,7	▲ 8,8
MP MEDIO III	▲ 1,2	▲ 9,2	–
Citadele papildomas savanoriškas pensijų kaupimo fondas	▲ 1,1	▲ 6,8	–
SEB pensija 1 plus	▲ 1,3	▲ 6,2	–
Svertinis pokytis	▲ 1,0	▲ 7,8	–
Akcijų PF			
DNB papildoma pensija 100	▼ 0,2	▲ 10,7	▲ 12,8
Finasta akcijų pensija plus	▲ 1,7	▲ 15,0	▲ 12,4
MP EXTREMO III	▲ 0,2	▲ 9,0	–
SEB pensija 2 plus	▲ 0,6	▲ 13,4	–
Svertinis pokytis	▲ 0,6	▲ 13,2	–
Bendras svertinis pokytis	▲ 0,9	▲ 11,0	–

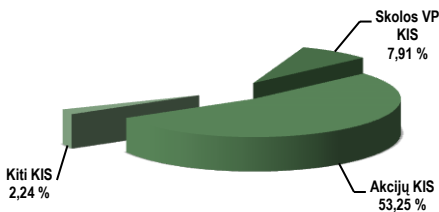
*III pakopos PF lyginamojo indekso naudojimas nėra privalomas.

VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

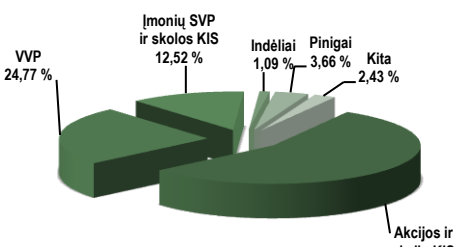
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

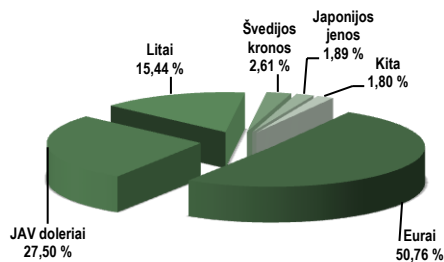
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso III pakopos PF portfelio)

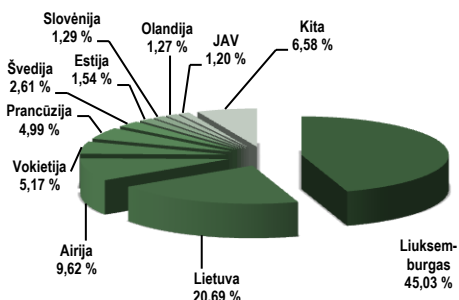
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas

15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis.

Daugiausia III pakopos PF lėšų investuota į KIS

2012 m. gruodžio 31 d. didžiausią dalį (63,40 %) III pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus ar akcijas, kurių vertė metų pabaigoje buvo 68,89 mln. Lt (žr. 12 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 13 pav.): investicijos į juos sudarė 83,99 proc. viso III pakopos PF portfelio (57,86 mln. Lt), kita dalis teko skolos KIS, į kuriuos investuota 12,47 proc. (8,59 mln. Lt), ir kitiems KIS – 3,54 proc. (2,44 mln. Lt). Per metus į KIS investuotas turtas padidėjo 10,24 mln. Lt, didžioji dalis naujų investicijų buvo orientuota į akcijų fondus, o lėšos iš kitų KIS – į akcijų KIS. Šį pokytį galima sieti su 2012 m. vykusiu akcijų rinkų kilimu ir labai gerais akcijų KIS rezultatais.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 24,77 proc. III pakopos PF turto (26,92 mln. Lt). Per metus investicijų į VVP dalis padidėjo 5,61 mln. Lt.

Indėlių dalis III pakopos PF portfeliuose ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 1,09, įmonių SVP – 4,61 proc. III pakopos PF turto, grynaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 3,66, o tiesiogiai į akcijas fondai investavo 2,29 proc. viso valdomo turto. Išvestinės finansinės priemonės, naudojamos rizikai drausti, ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį.

III pakopos PF daugiausia investuoja į akcijas ir akcijų KIS

III pakopos PF investicijas į KIS priskybę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą 2012 m. gruodžio 31 d. (žr. 14 pav.). Didžiausią III pakopos PF investicijų dalį (55,54 %, arba 60,34 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Investicijos į VVP sudaro 24,77 proc. portfelio (26,92 mln. Lt), įmonių SVP ir skolos KIS teko 12,52 proc. (13,60 mln. Lt). Didžioji dalis lėšų, investuotų į VVP, buvo investuotos į Lietuvos Respublikos VVP (52,38 %, arba 14,10 mln. Lt).

Didžioji III pakopos PF turto dalis buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 15 pav., 2012 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (apie 50,76 %) PF turto investuota eurais, t. y. 55,15 mln. Lt. PF investicijos JAV doleriais sudarė 27,50, investicijos litais – 15,44 proc. III pakopos PF, kita dalis – Švedijos kronomis (2,61 %), Japonijos jenomis (1,89 %) ir kitomis valiutomis (1,80 %). Per 2012 metus, dėl kilusių akcijų kainų JAV rinkoje didėjo investicijų JAV doleriais vertė.

Daugiausia lėšų investuota Liuksemburge ir Lietuvoje

Išanalizavus visų III pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad beveik 65 proc. viso turto investuota Liuksemburge (45,03 %) ir Lietuvoje (20,69 %). Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija, Vokietija ir Prancūzija (žr. 16 pav.). Didžiausia III pakopos PF lėšų dalis Liuksemburge ir Airijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus KIS, o Vokietijoje ir Prancūzijoje – į VVP ir KIS.

VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS

2012 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje 11 valdymo įmonių, prižiūrimų Lietuvos banko, buvo įsteigusios 33 KIS (32 IF ir 1 IKKB): 9 akcijų, 2 skolos vertybinių popierių, 7 mišraus investavimo, 7 nekilnojamojo turto, 6 alternatyvaus investavimo ir 2 privataus kapitalo KIS. Be to, 4 sudėtiniai KIS, priskirti prie mišraus (3) ir alternatyvaus (1) investavimo fondų, turėjo 13 subfondų: 10 akcijų, 1 mišraus investavimo, po 1 SVP ir alternatyvaus investavimo. Lietuvoje įsteigti 21 specialieji KIS, 12 – suderintieji. Iš 2012 m. pabaigoje veikusių fondų 1 nekilnojamojo turto, 2 alternatyvaus investavimo ir 1 privataus kapitalo KIS neturėjo investicijų ir dalyvių.

Toliau apžvalgoje nagrinėjami tik investicinę veiklą vykdančios KIS, o sudėtinų KIS subfondai vertinami kaip atskiri subjektai, todėl keičiasi bendras analizuojamų KIS skaičius (žr. 5 lentelę).

2012 m. ketvirtąjį ketvirtį įvykę pokyčiai KIS rinkoje

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba panaikino „Finasta Infinity“ ir „Finasta Integrity“ investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius investicinius fondus, abu fondai panaikinti UAB „Finasta Asset Management“ valdybos sprendimu.

Leista pakeisti UAB „Orion Asset Management“ valdomo „ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos bendrovių akcijų atviras investicinis fondas“ taisyklės. Taisyklių pakeitimai susiję su šio fondo strategijos ir pavadinimo (būsimas pavadinimas – „ZPR Global Equity Fund“) keitimu.

Leista UAB „Orion Asset Management“ patvirtinti šios bendrovės steigiamo specialiojo alternatyvaus investicinio fondo „Algorithmic Trading Portfolio“ taisyklės ir pasirinkti depozitoriumą AB SEB banką.

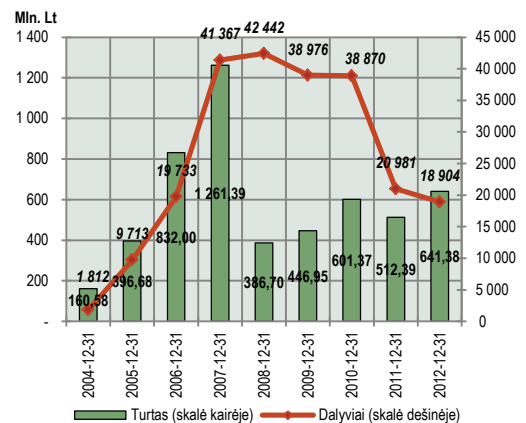
Populiariausi buvo akcijų KIS

Po 2011 m. labai sumažėjusio KIS valdomo turto ir dalyvių skaičiaus, 2012 m. KIS valdomas turtas augo, tačiau vis dar mažėjo juose kaupiančių dalyvių skaičius (žr. 17 pav.). Ketvirtojo ketvirčio pabaigoje bendra KIS investicinių portfelių vertė buvo 641,38 mln. Lt, o KIS dalyvių skaičius – 18,9 tūkst. Ir turto dydžiu, ir dalyvių skaičiumi kitas KIS grupės lenkė akcijų KIS (žr. 18 ir 19 pav.), į kuriuos buvo investavę net 76,83 proc. visų KIS dalyvių (14,52 tūkst.), turtas sudarė 36,45 proc. viso KIS turto (233,78 mln. Lt). Antra pagal dydį fondų grupė – mišraus investavimo KIS, kuriems teko 23,48 proc. turto ir 15,79 proc. visų dalyvių. Nagrinėjant tarp smulkiųjų investuotojų populiariausias fondų grupes (angl. *Retail Funds*), paaiškėjo, kad vienam akcijų fondo dalyviui vidutiniškai teko po 16,1 tūkst., mišraus investavimo fondų dalyviui – apie 50,45 tūkst., obligacijų fondų dalyviui – 66,84 tūkst. Lt šios fondų grupės turto. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalyviais laikomi tiek fiziniai, tiek ir juridiniai asmenys.

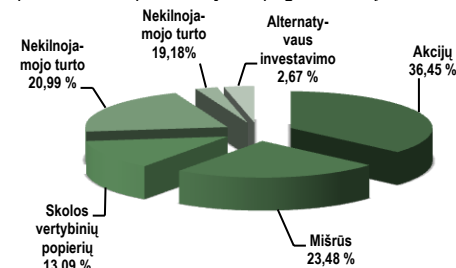
5 lentelė. KIS rinkos duomenys

KIS rūšis	KIS skaičius	Dalyvių skaičius	Turtas, mln. Lt	Vidutinė KIS vertė, mln. Lt
Akcijų	19	14 523	233,78	12,30
Mišrūs	5	2 985	150,58	30,12
Skolos vertybinių popierių	3	1 256	83,95	27,98
Nekilnojamojo turto	6	98	134,62	22,44
Alternatyvaus investavimo	4	30	16,26	4,06
Privataus kapitalo	1	12	22,18	22,18
Iš viso	38	18 904	641,38	17,33

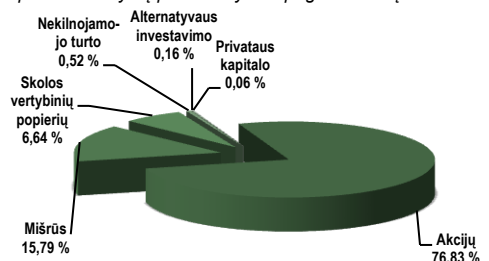
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį

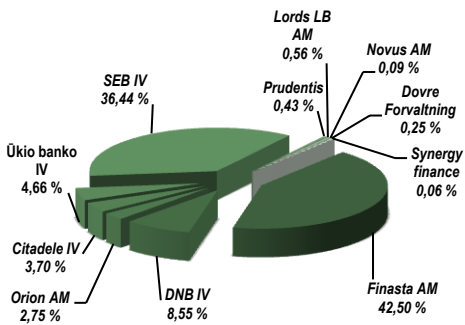

19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį

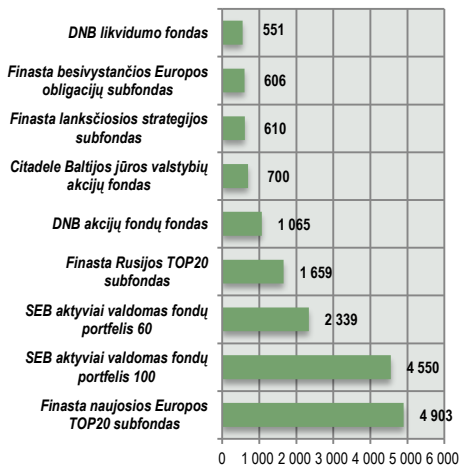

IX. KIS DALYVIAI

20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ

21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS

KIS dalyvių skaičius mažėjo dešimtą ketvirtį iš eilės

Kaip matyti iš 17 pav., KIS dalyvių skaičius⁴ 2004–2008 m. nuolat augo, tačiau nuo 2008 m. pabaigos ši tendencija pasikeitė ir nuo to laiko Lietuvoje įregistruotų KIS dalyvių skaičius nuolat mažėja. Per 2012 m. KIS dalyvių skaičius sumažėjo 2077 dalyviais (9,9 %) – iki 18 904.

2012 m. gruodžio 31 d. didžiausia pagal dalyvių skaičių buvo UAB „Finasta Asset Management“. Į jos valdomus IF buvo investavę 8 035 dalyviai (žr. 20 pav.). Antra pagal dydį buvo UAB „SEB investicijų valdymas“, turinti 6 889 dalyvius. Metų pabaigoje 1 616 dalyvių buvo investavę į UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomus fondus.

Daugiau nei 1 000 dalyvių turėjo tik 5 fondai

Investiciniai fondai, kurių dalyviais gali būti ir smulkieji investuotojai, labai skiriasi pagal dalyvių skaičių. Didžiausias fondas pagal dalyvių skaičių buvo „Finasta naujosios Europos TOP20 subfondas“, turintis 4 903 dalyvius (žr. 21 pav.). Toliau rikiavosi „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“ – 4 550, „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ – 2 339 dalyviai. Į „Finasta Rusijos TOP20 subfondas“ buvo investavę 1 659, „DNB akcijų fondų fondas“ – 1 065 asmenys. Net 24 iš 38 šioje apžvalgoje analizuojamų fondų dalyvių skaičius nesiekė 100, o daugiau negu 1 000 dalyvių turėjo tik 5 fondai. Didžioji dalis 100 dalyvių neturinčių fondų yra uždari ir skirti tik profesionaliems investuotojams.

Vidutinis vieno smulkiesiems investuotojams prieinamo KIS, skaičiuojant subfondus kaip atskirus KIS, dalyvių skaičius 2012 m. gruodžio 31 d. buvo 891.

⁴ KIS dalyvių skaičius nustatomas sudėjus kiekvieno KIS dalyvių skaičių. Tas pats asmuo, investavęs į skirtingus KIS, bendroje statistikoje yra laikomas atskirais dalyviais.

X. KIS TURTAS

KIS valdomo turto pokytį 2012 m. lėmė teigiami investicinės veiklos rezultatai ir didesnis vienetų platinimas nei išpirkimas

2012 m. pabaigoje 11 VĮ valdė 641,38 mln. Lt KIS turto. Per analizuojamą laikotarpį bendra Lietuvos KIS turto vertė padidėjo 25,17 proc. Fondų turtą didino didesnis investicinių vienetų išplatimas (210,41 mln. Lt) nei išpirkimas (155,03 mln. Lt) ir geri investicinės veiklos rezultatai.

2012 m. Lietuvoje registruotų KIS turtas padidėjo 128,99 mln. Lt, buvo išplatinta 55,38 mln. Lt vertės daugiau KIS vienetų, nei išpirkta. Galime daryti išvadą, kad kitą turto padidėjimo dalį (73,61 mln. Lt) lėmė teigiamai investicijų grąža.

Per paskutinį metų ketvirtį fondų turtas augo 9,52 proc. (55,73 mln. Lt), išplatintų fondų vienetų vertė buvo 21,2 mln. Lt didesnė nei išpirktų.

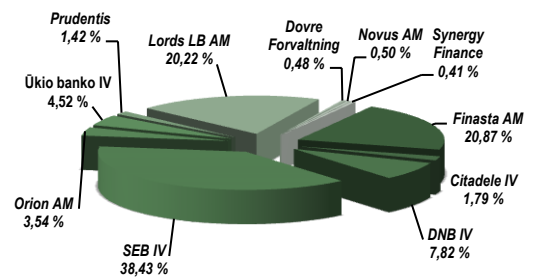
Didžiausią turto dalį valdė UAB „SEB investicijų valdymas“ valdomi KIS

Kaip matyti iš 22 pav., didžiausią KIS turto dalį valdo UAB „SEB investicijų valdymas“ – 38,43 proc. visos KIS rinkos, arba 246,50 mln. Lt, UAB „Finasta Asset Management“, pirmaujanti pagal KIS dalyvių skaičių, užima antrą poziciją pagal valdomą turtą, kuris sudaro 133,84 mln. Lt (20,87 % rinkos), trečią – UAB „Lords LB Asset management“, valdanti 20,22 proc. (129,71 mln. Lt) turto. 2012 m. daugiausia padidėjo UAB „Lords LB Asset Management“ valdomas turtas – 54,09 mln. Lt, UAB „Finasta Asset Management“ – 38,33 mln. Lt.

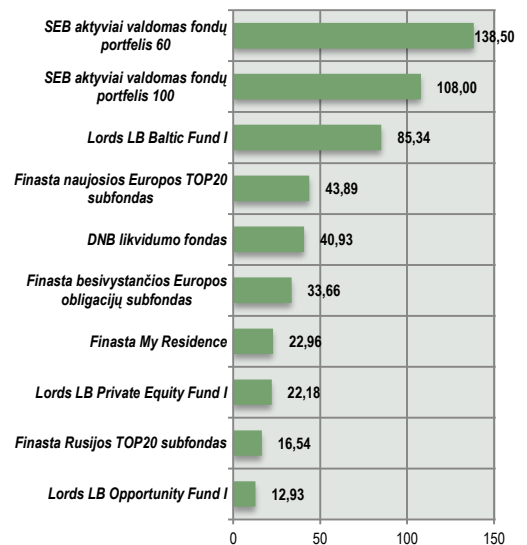
2012 m. gruodžio 31 d. didžiausias pagal turtą investicinis fondas buvo „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ (žr. 23 pav.), valdantis 138,50 mln. Lt turtą (prieš metus – 123,14 mln. Lt), antras – „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“ (jo valdomas turtas buvo 108,00 mln. Lt), trečias – „Lords LB Baltic Fund I“ (85,34 mln. Lt).

Atlikus KIS, veikusių visą laikotarpį ir jo pabaigoje turėjusių turto bei dalyvių, veiklos analizę, matyti, kad 26 KIS turtas padidėjo, o 7 – sumažėjo. Daugiausia padidėjo UAB „Lords LB Asset Management“ valdomo uždaro tipo nekilnojamojo turto fondo „Lords LB Baltic Fund I“ turtas – nuo 57,49 iki 85,34 mln. Lt. Taip pat daugiau negu po 1 mln. Lt išaugo dar 14 KIS turtas.

22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ

23 pav. Daugiausia turto (mln. Lt) turintys KIS

XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

6 lentelė. Svertiniai* KIS vienetų verčių pokyčiai

KIS rūšis	Per 2012 IV ketv.	Per 2012 m.
Akcijų KIS	▲ 1,8	▲ 16,0
Mišraus investavimo KIS	▲ 1,1	▲ 13,0
Skolos vertybinių popierių KIS	▲ 1,6	▲ 8,1
Bendras svertinis visų KIS pokytis	▲ 1,4	▲ 12,6

*Svertiniams vidurkiams apskaičiuoti naudotas 2012 m. gruodžio 31 d. KIS turtas.

7 lentelė. KIS vienetų verčių pokyčiai

PF pavadinimas	Per 2012 IV ketv.	Per 2012 m.
Akcijų KIS		
<i>Finasta</i> naujosios Europos TOP20 subfondas	▲ 4,3	▲ 26,9
<i>Finasta</i> Rusijos TOP20 subfondas	▲ 1,2	▲ 13,2
<i>Finasta</i> pasaulio akcijų fondų subfondas	▲ 0,7	▲ 8,2
<i>OMX Baltic Benchmark Fund</i>	▲ 6,3	▲ 23,5
ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos bendrovių akcijų	▼ 5,4	▲ 7,3
DNB akcijų fondų fondas	▼ 0,3	▲ 11,0
<i>Citadele</i> Baltijos jūros valstybių fondas	▲ 4,5	▲ 19,8
SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100	▲ 0,5	▲ 12,9
Ūkio banko racionalaus investavimo fondas	▲ 2,9	▲ 14,3
Ūkio banko Europos subfondas	▲ 4,0	▲ 14,7
Ūkio banko JAV subfondas	▼ 1,6	▲ 11,2
Ūkio banko Kinijos subfondas	▲ 13,2	▲ 14,8
Ūkio banko Rusijos subfondas	▲ 2,4	▲ 6,9
Ūkio banko žaliavų subfondas	▼ 4,9	▼ 1,0
<i>Prudentis Baltic Fund</i>	▼ 2,8	▲ 1,0
<i>Dovre Inside Nordic</i>	▼ 2,7	–
<i>Novus Dynamic Portfolio</i>	▲ 2,9	–
<i>Novus Balanced Portfolio</i>	▲ 1,4	–
Mišraus investavimo KIS		
<i>Finasta</i> lanksčiosios strategijos subfondas	▼ 1,4	▲ 4,0
SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60	▲ 1,1	▲ 13,1
<i>Prudentis Global Value Fund</i>	▲ 6,4	▲ 15,4
<i>Synergy Finance</i> turto taktinio paskirstymo fondas	▼ 2,2	–
Skolos vertybinių popierių KIS		
<i>Finasta</i> besivystančios Europos obligacijų subfondas	▲ 3,1	▲ 15,7
Ūkio banko obligacijų fondas	▲ 2,2	▲ 10,2
DNB likvidumo fondas	▲ 0,1	▲ 1,4

Teigiamos nuotaikos pasaulio akcijų rinkose lėmė gerus KIS rezultatus

Paskutinį ketvirtį, nors ir ne tiek daug kaip trečiąjį, tačiau kilo daugumos Lietuvoje registruotų KIS vienetų vertės – užfiksuotas 1,4 proc. bendras svertinis visų KIS vienetų vertės padidėjimas (žr. 6 lentelę). Akcijų KIS vienetų vertės didėjo 1,8, mišraus investavimo KIS – 1,1, skolos vertybinių popierių KIS – 1,6 proc.

2012 m. antrąjį ketvirtį įvykęs kritimas pasaulio finansų rinkose reikšmingai nepaveikė metinių KIS rezultatų, o dėl sėkmingų pirmojo, trečiojo ir ketvirtojo ketvirčių nuo 2012 m. pradžios fondų vertės augo. Labiausiai padidėjo rizikingiausių akcijų KIS vienetų vertės – vidutiniškai 16,0 proc., o mišraus investavimo KIS – 13,0, obligacijų KIS – 8,1 proc. Visų KIS, į kuriuos gali investuoti ir neprofesionalūs investuotojai, vienetų vertės nuo metų pradžios vidutiniškai padidėjo 12,6 proc.

Didėjo daugumos neprofesionaliems investuotojams platinamų KIS vienetų vertės

2012 m. paskutinį ketvirtį mažėjo tik 8 KIS vienetų vertės (nuo 0,3 iki 5,4 %), o kitų fondų vertės didėjo (nuo 0,1 iki 13,2 %). Daugiausia padidėjo „Ūkio banko Kinijos subfondo“ vieneto vertė (žr. 7 lentelę).

Dar geresni rezultatai matomi analizuojant pokyčius per metus – nuo 2011 m. pabaigos mažėjo tik vieno fondo vertė, o kitų augo nuo 1,4 iki 26,9 proc.

XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia KIS lėšų investuota į kitus KIS

2012 m. pabaigoje didžiausią KIS investicijų dalį (42,49 %) sudarė investicijos į kitų KIS vienetų ar akcijas, kurių vertė ketvirtojo ketvirčio pabaigoje buvo 272,49 mln. Lt (žr. 24 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 25 pav.), investicijos į juos sudarė 33,13 proc. viso KIS portfelio (212,48 mln. Lt). Kita investicijų į KIS dalis teko SVP KIS, į kuriuos investuota 6,88 proc. (44,15 mln. Lt), ir kitiems KIS – 2,47 proc. (15,86 mln. Lt). Per metus investicijų į KIS pasiskirstymas truputį pakito, 2011 m. pabaigoje investicijos į akcijų KIS sudarė 34,75, investicijos į skolos KIS – 8,12, o investicijos į kitus KIS – 3,70 proc. KIS valdomo turto. Kaip matyti, daugiausia mažėjo skolos VP KIS dalis. Pagrindinė to priežastis – didesni akcijų ir akcijų KIS pokyčiai 2012 m.

Antra pagal populiarumą investicija – akcijos. Į jas tiesiogiai investuota 25,57 proc. KIS turto (164,03 mln. Lt), per metus akcijų dalis KIS portfelioose padidėjo 35,4 mln. Lt, o pagrindinė padidėjimo priežastis – kilusios akcijų kainos rinkose.

2012 m. gruodžio 30 d. tiesioginės investicijos į VVP sudarė 8,65 proc., arba 55,51 mln. Lt, o 2011 m. gruodžio 31 d. į VVP buvo investuota 10,85 proc. portfelio. Investicijų sumažėjimą galima paaiškinti tuo, kad akcijų klasė 2012 m. buvo patrauklesnė investuotojams. Įmonių SVP sudarė 14,26 proc. fondų turimų investicijų (91,49 mln. Lt). Gryniaisiais pinigais buvo laikoma 3,59, o kaip indėliai – 2,45 proc. KIS turto. Išvestinės finansinės priemonės ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ir kt.) sudarė 2,98 proc. fondų investicijų.

Investicinių fondų investicijas į kitus KIS priskyrę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą (žr. 26 pav.). Didžiausią KIS investicijų dalį (58,70 %, arba 376,52 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Įmonių SVP ir skolos KIS teko 21,15 proc. investicijų (135,64 mln. Lt).

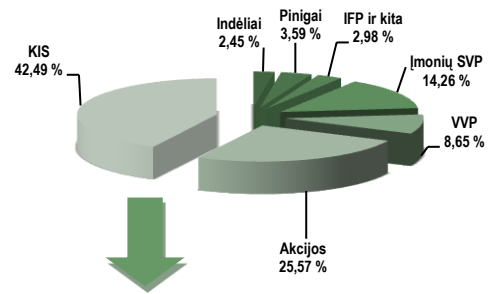
Didžioji KIS turto dalis investuota eurais

Kaip matyti iš 27 pav., 2012 m. gruodžio pabaigoje beveik pusė (43,71 %) KIS turto buvo investuota eurais, t. y. 280,34 mln. Lt. KIS investicijos JAV doleriais sudarė 25,06 proc. (160,74 mln. Lt), investicijos litais – 20,39 proc. (130,80 mln. Lt) KIS turto. Kita KIS lėšų dalis buvo investuota Lenkijos zlotais (2,55 %), Švedijos kronomis (2,47 %), Japonijos jenomis (1,58 %) ir kitomis valiutomis.

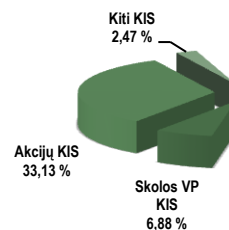
Didžiausia KIS valdomo turto dalis investuota Liuksemburge ir Lietuvoje

Išanalizavus visų KIS investicijų pasiskirstymą pagal šalis (žr. 28 pav.), matyti, kad beveik 60 proc. viso turto investuota Liuksemburge ir Lietuvoje. Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Estija (7,83 %), Airija (7,31 %) ir Rusija (3,14 %). KIS Liuksemburge ir Airijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus fondus, o Estijoje ir Rusijoje – į nuosavybės VP. Be to, Lietuvoje registruoti KIS yra investavę JAV, Lenkijoje, Švedijoje, Rumunijoje, Prancūzijoje ir kitose šalyse.

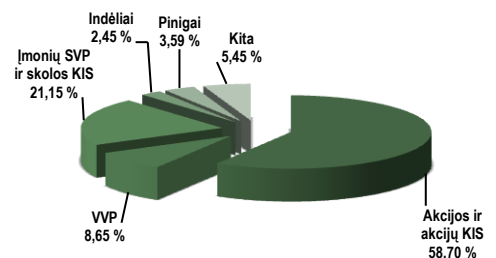
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

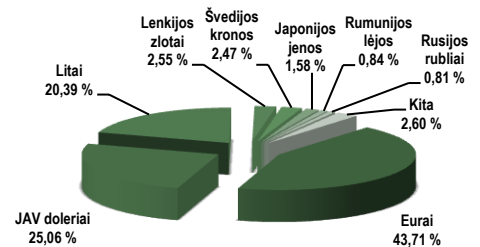
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis (% viso KIS investicijų portfelio)

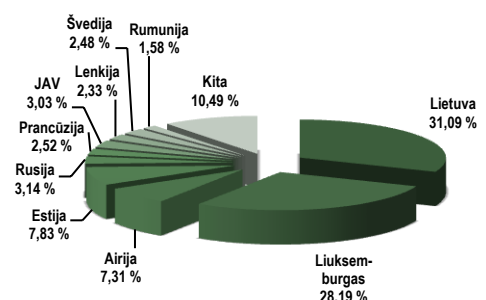
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas

27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis

XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS

Lietuvoje viešai platinamų užsienio KIS vertė padidėjo

2012 m. pabaigoje Lietuvoje buvo platinami 65 užsienyje registruoti KIS, turintys 299 subfondus. Užsienio KIS išplatintų užsienio KIS vienetų vertė buvo 1 097,85 mln. Lt (žr. 29 pav.). Per metus valdomo turto vertė padidėjo 9,25 proc. (2011 m. pabaigoje Lietuvoje buvo išplatinta 1 004,94 mln. Lt vertės užsienio KIS vienetų). Pagrindinė turto vertės didėjimo priežastis buvo teigiama investicinė grąža, kuriai darė įtaką pirmąjį ir trečiąjį ketvirčiais augusios kainos pasaulio finansų rinkose. Kaip matyti iš 30 pav., didesnis vienetų išpirkimas nei išplatimas mažino KIS valdomą turtą. 2012 m. išplatintų užsienio KIS vertė buvo 29,61 mln. Lt mažesnė negu išpirktų vienetų vertė, tačiau per paskutinį ketvirtį išplatintų vienetų vertė buvo 5,00 mln. Lt didesnė nei išpirktų.

2012 m. gruodžio 31 d. duomenimis, buvo 53,4 tūkst. užsienio KIS dalyvių. 2012 m. dalyvių skaičius sumažėjo 1,83 proc. Palyginti su praėjusių metų pabaiga, fondų vienetų buvo įsigiję 994 dalyviais mažiau. Vien per paskutinį ketvirtį dalyvių skaičius sumažėjo 829 dalyviais.

Didžiausia išplatinto užsienio KIS vertė priklausė AB „Swedbank“ ir AB SEB banko klientams

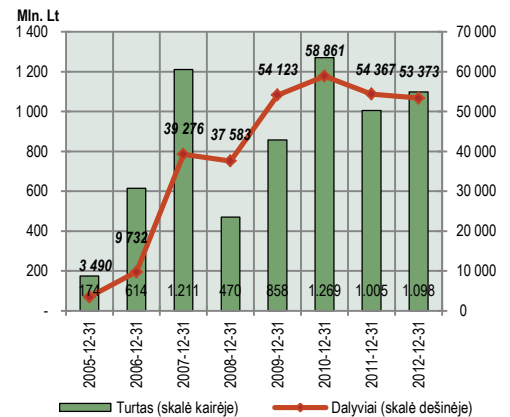
Pagal išplatintų užsienio KIS vienetų vertę rinkoje vyravo dvi bendrovės (žr. 31 pav.). AB SEB bankas išplatintų užsienio fondų vertė 2012 m. ketvirtojo ketvirčio pabaigoje sudarė 508,32 mln., o AB „Swedbank“ – 483,38 mln. Lt. Šioms dviem bendrovėms, turinčioms didelį platinimo tinklą, teko daugiau nei 90 proc. visų Lietuvoje išplatintų užsienio KIS vienetų vertės. Kitų platintojų užimama rinkos dalis pagal išplatintų užsienio KIS turto vertę svyravo nuo 0,08 iki 3,38 proc.

Didžiausias platintojas pagal dalyvių skaičių buvo AB SEB bankas (žr. 32 pav.). Jo platinamuose užsienio fonduose kaupė 43,48, AB „Swedbank“ – 33,58, *Nordea Bank Finland Plc* Lietuvos skyriuje – 17,54 proc. investuotojų.

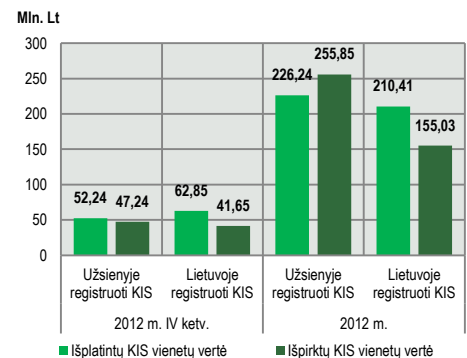
Užsienyje registruoti KIS yra populiariausi tarp Lietuvos investuotojų

Remiantis bendrovių pateiktais duomenimis, Lietuvoje viešai platinamų KIS⁵ turtas 2012 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 739,23 mln. Lt, dalyvių skaičius buvo 72 277. 2012 m. fondų valdomas turtas padidėjo 14,82, o dalyvių skaičius – 4,08 proc. Lietuvoje registruotų KIS turto vertė buvo 456,47 mln. Lt mažesnė nei užsienio KIS vertė. Be to, Lietuvos KIS turėjo 34,47 tūkst. dalyvių mažiau. Vertinant pagal vienetų platinimo, turto ir dalyvių kaitą, galima įžvelgti tendenciją, kad užsienio KIS yra dažniau investuotojų pasirenkamas produktas nei Lietuvoje įsteigti fondai. Ir į Lietuvoje registruotus, ir į Lietuvoje platinamus užsienio KIS investuoja neprofesionalūs ir profesionalūs investuotojai.

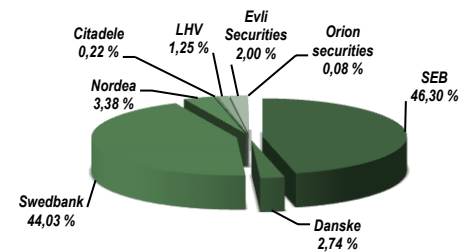
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

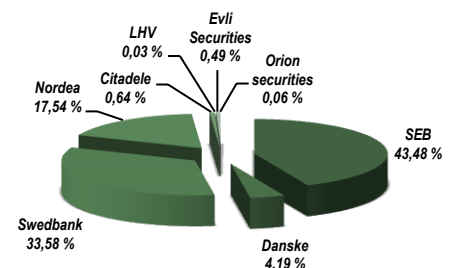
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas

31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją

32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją

⁵ Lietuvos KIS turtas ir užsienio KIS turto, išplatinto Lietuvoje, dalis.